

SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

2014. MÁJUS 14.

ELTE BTK, KARI TANÁCS TEREM

György Péter, a Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet vezetője, egyetemi tanár beszéde:

Hetven évvel ezelőtt, ugyanezen a napon kezdődött a utolsó felvonás a magyar zsidók nagyüzemi, módszeres deportálása. 56 nap alatt 437 ezer embert gyűjtöttek össze gettókban, zártak marhavagonokba, vittek Auschwitzba, amely így lett a legnagyobb magyar temető — amelyben egyetlen sír sincsen. A soha nem látott tömeggyilkosság nyara végveszélybe sodorta a nemzetet is, hiszen etikai közösségének alapja vált tarthatatlanná.

Hetven évvel később azért jöttünk össze ebben a teremben, azért hívtuk el Önöket, hogy elmondjuk, miért döntöttünk úgy, hogy emlékhelyet hozunk létre, itt a campuson az egyetem világháború és a vészkorszak alatt elpusztult halottai emlékére. Bemutatjuk az általunk kiírt építészeti pályázat eredményét, azt a munkát, amely meggyőződésünk szerint méltó módon segíti, hívja létre az emlékezés, a felelős gondolkozás, a kései gyász traumáját és katarziszt.

Így szól az emlékhely szövege:

„Mi, az egyetem jelenlegi oktatói, hallgatói, dolgozói, emlékművet állítunk elődeinknek, a vészkorszak, illetve a második világháború idején életüket vesztett egykori egyetemi oktatóknak, hallgatóknak.

Mindazoknak, akik a zsidótörvények következtében, munkaszolgálatosként, koncentrációs táborokban, üldöztetésben pusztultak el, s mindazoknak, akiket katonai szolgálatteljesítésük során ért a halál.”

Azoknak az elődeinknek áll tehát egymás mellett a neve, akik egykor együtt jártak az egyetemre, addig, amíg együtt járhattak, együtt voltak egyetemünk polgárai, amíg fokozatosan el nem választották őket a zsidótörvények, majd a háború, amelyben volt, amelyikük besorozott katonaként, volt, amelyikük munkaszolgálatosként vett részt, és volt, aki gettóba zárva vagy a hátszágban vált vértlen áldozattá. Voltak tehát, akik magyarként pusztultak el, s voltak, akik a magyarságuktól is megfosztva, voltak, akik – ha hitték – a hazáért haltak meg, voltak, akiket a korszak bűnös politikai elitje tagadott ki a hazájukból is. De mind egyetemisták voltak, mindegyiküket – másként – de ugyanaz a hatalom sújtotta, ítélte el. Az életüket vesztették, elpusztultak, elérte őket a halál, de egyikük sem halt a saját halálát, mert mind erőszakos halált haltak. Olyan emberek neveit kerestük, s keressük ezekben a hónapokban is, akik nagyon nagy részének nincs, vagy ismeretlen helyen van a sírja, s most az egyetem kertje, az épület lesz az a hely, a tér, ahol hosszú évtizedek után ki-ki (áldó imádság mellett) elolvashatja nevüket. Ismert és ismeretlen emberek sorsa idéződik fel, akik egykor talán ismerték egymást, egykor talán szerették egymást, s bizonyosan szerethették

DÉKÁN

DEAN

1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A
Tel.: (36-1) 485-5251, Fax: (36-1) 485-5240
E-mail: dekan@btk.elte.hu

H-1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A
Tel.: (36-1) 485-5251, Fax: (36-1) 485-5240
E-mail: dekan@btk.elte.hu

egymást, s most haláluk után hosszú évtizedekkel ismét egymás mellé kerülnek, ahogyan egykor együtt éltek ezen az egyetemen. Amely életről többet kell tudnunk, sokkal többet.

Épp ezért az emlékhely novemberi avatása alkalmából konferenciát rendezünk, ahol türelmesen és nyilvánosan elmondjuk egymásnak, a mai hallgatóknak, hogy miként is zajlott az egyetem története a két háború között, a Numerus Clausustól egészen 1945-ig, amíg az egyetem be nem zárt. Beszélni fogunk arról, hogy az egyetem összetett története – mint minden magyar közösségé – széttartó sorsokat foglal magába; ám az egymástól gyökeresen különböző történetek halmazára úgy kell tekintenünk, mint közös múltunkra, emlékezetközösségünk alapjára.

Az emlékezés tehát munka, az ebből fakadó tudás pedig az identitásunk, a közösségünk alapja: mi ezen az egyetemen nem pusztán kijelentjük, hogy mindez a mi örökségünk, hanem meg is tanuljuk, meg is tanítjuk, meg is vitatjuk azt. Az elkövetkező hónapokban látni, hallani fogják, hogy mit teszünk az önismeretünkért, a hagyományunk megértéséért. Kérjük mindannyiukat, hogy kövessék nyomon munkánkat, kérdezzenek, s mi igyekszünk a legjobb belátásunk, igaz meggyőződésünk szerint válaszolni.

Az ELTE BTK valamint az Építész Mester Egylet ötletpályázatot hirdetett az ÉME Mesteriskola hallgatói részére *Trefort-kerti Emlékműpályázat* címmel.

A pályázók:

- Kovács Barbara, Balázs Marcell, Mezey Tamás (Pályamű: Kazánház)
- Csáki Péter (Pályamű: Csomózott fák)
- Juhász Kristóf Attila (Pályamű: Kővirág mozaik)
- Dévényi Tamás (Pályamű: Széttördelt arc)
- Kovács Dávid (Pályamű: H épület, emlékezés kertje)
- Baranyi Ágnes, Beke András, Frikker Zsolt (Pályamű: Téráldozat)
- Élő József, Kozma Zoltán, Kun Tamás (Pályamű: Üvegkavicsok)
- Páll András, Sámson Rita, Vörös Tamás (Pályamű: Névtáblák az ajtóknak)
- Bujdosó Ildikó, Fajcsák Dénes, Lukács Eszter, Szigeti Nóra (Pályamű: Névsor a fugákban)

A bírálóbizottság tagjai:

- Dr. Mezey Barna – elnök, egyetemi tanár, az ELTE rektora;

DÉKÁN

DEAN

1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A
Tel.: (36-1) 485-5251, Fax: (36-1) 485-5240
E-mail: dekan@btk.elte.hu

H-1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A
Tel.: (36-1) 485-5251, Fax: (36-1) 485-5240
E-mail: dekan@btk.elte.hu

- Arnóth Lajos DLA – alelnök, az ÉME Mesteriskola vezetője;
- Tomay Tamás – titkár, az ÉME Mesteriskola mestere;
- Dr. Dezső Tamás, habilitált egyetemi docens, az ELTE BTK dékánja;
- Dr. Demetrovics Zsolt, habilitált egyetemi docens;
- Sugár Péter DLA, építész;
- Arnóth Ádám, építész, műemléki szakértő;
- Dr. György Péter, egyetemi tanár, a Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet igazgatója (szavazati jog nélkül);
- Szemerey Samu, doktorandusz, a Trefort-kerti Emlékműpályázat titkára (szavazati jog nélkül).

Budapest, 2014. május 14.